

Dodatok č. 2 k Školskému poriadku 1/P/2024

STRATÉGIA PREVENČIE RIZIKOVÉHO SPRÁVANIA ŽIAKOV PREVENČIA A RIEŠENIE ŠIKANOVANIA ŽIAKOV

Autor a správca: Mgr. Adriana Fencíková, školský psychológ

Schválil: RNDr. Katarína Juricová, riaditeľka školy

Dátum účinnosti: 01. február 2025

Rozdeľovník:

Výtlačok č. 1 – registratúra školy

č. 2 – zástupkyňa riaditeľky Mgr. Ivona Kopuncová

č. 3 – zástupkyňa riaditeľky Ing. Beata Jalovičiarová

č. 4 – zástupkyňa riaditeľky Ing. Milena Mjartanová

č. 5 – zástupkyňa riaditeľky Ing. Janka Balajová

podpis

Predpis je verejný a je pre každého žiaka, zamestnanca, rodiča a iného záujemcu v papierovej forme u osôb uvedených v rozdeľovníku.

V elektronickej podobe je uvedený na webovej stránke školy www.sosostn.sk

Stratégia prevencie rizikového správania žiakov

Rozhodnutie vypracovať Stratégiu prevencie rizikového správania v Strednej odbornej škole obchodu a služieb bolo prijaté na základe potreby cieleného a systematického preventívneho pôsobenia na žiakov našej školy, ktoré nám vyplýva z platnej školskej legislatívy, najmä z vybraných ustanovení školského zákona. Novela školského zákona účinná od 1. 9. 2023 zadefinovala pre školy povinnosť poskytovania podporných opatrení s cieľom všetky deti a žiakov plnohodnotne zapájať do výchovy a vzdelávania a rozvíjať ich vedomosti, zručnosti a schopnosti. Z nich pri dvoch podporných opatreniach sa predpokladá ich poskytovanie každému dieťaťu bez predchádzajúceho vyjadrenia zamestnancov školy alebo zariadenia poradenstva a prevencie: krízová intervencia a prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania.

Zároveň platí, že škola na podpornej úrovni prvého a druhého stupňa poskytuje preventívnu činnosť najmä prostredníctvom pedagogických a odborných zamestnancov.

Stratégiu sme vypracovali na základe aktuálnych a relevantných dát získaných z výskumov realizovaných na medzinárodnej úrovni, ale aj z celoslovenských či lokálnych výskumov, prieskumov a databáz. Brali sme do úvahy nielen aktuálny stav, ale snažili sme sa predvídať aj trendy a výzvy, ktorým budú Vaše deti čeliť o niekoľko rokov.

Cieľom Stratégie je pripraviť žiakov našej školy najmä na to, aby vedeli čeliť nevhodnému sociálnemu tlaku, vytvárali si zdravé sociálne vzťahy, zvládali záťažové a konfliktné situácie, boli schopní predvídať následky svojho konania, v neposlednom rade, boli empatickí voči svojmu okoliu. Veríme, že prijatá Stratégia v horizonte niekoľkých rokov povedie k skvalitneniu života a vzťahov Vašich detí v škole aj mimo nej a v konečnom dôsledku k ich lepšiemu uplatneniu v živote.

Na základe analýzy dostupných dát a ich odborného zhodnotenia sme identifikovali oblasti, ktoré pokladáme v školskej prevencii za najdôležitejšie a najviac ohrozujúce zdravý duševný vývin našich žiakov.

Plán preventívnych aktivít v školskom roku 2024/25

Oblasť 1: Prevencia násilného správania

Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Prevencia šikanózných prejavov v školskom prostredí</i> “	prvý	2/2025	školský psychológ
prednáška „ <i>Domáce násilie</i> “	druhý	3/2025	školský psychológ
prednáška „ <i>Násilie v partnerských vzťahoch</i> “	tretí	11/2024	školský psychológ

Oblasť 2: Prevencia v oblasti záškoláctva a predčasného ukončenia štúdia

Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Ako sa učiť</i> “	prvý	11/2024	šk. špeciálny pedagóg
Podpora neprospievajúcich žiakov a žiakov ohrozených predčasným ukončením dochádzky	celá škola	2-6/2025	výchovný poradca

Oblasť 3: Prevencia radikalizácie a extrémizmu

Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Trestnoprávna zodpovednosť mladistvých</i> “	prvý		KR PZ
workshop „ <i>Neviditeľný človek – Deň zápasu za ľudské práva</i> “	prvý, druhý	2/2025	učitelia
prednáška „ <i>Prevencia extrémistických prejavov</i> “	tretí	3/2025	

Oblasť 4: Prevencia závislostí od návykových látok

Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Alkohol a alkoholizmus</i> “	prvý	4/2025	školský psychológ
prednáška „ <i>Fetálny alkoholový syndróm</i> “	druhý	9/2024	školský zdravotník, lektor RÚVZ
workshop „ <i>Pravda o drogách</i> “	prvý	5/2025	OZ Slovensko bez drog
prednáška „ <i>Fajčenie a jeho vplyv na zdravie</i> “	druhý	5/2025	lektor RÚVZ

Oblasť 5: Prevencia obchodovania s ľuďmi			
Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Obchodovanie s ľuďmi</i> “	končiace triedy	12/2024 – 1/2025	školský psychológ

Oblasť 6: Prevencia v problematike používania digitálnych technológií, sociálnych sietí a videohier			
Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Prevencia nelátkových závislostí</i> “	prvý	3/2025	lektor RÚVZ, školský psychológ
sledovanie videa „ <i>Say No</i> “	prvý	11-12/2024	učitelia
workshop o kyberšikanovaní	prvý	od 2/2025	externý lektor

Oblasť 7: Prevencia v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na prevenciu porúch príjmu potravy			
Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Výživa a jej dopad na zdravie človeka</i> “	prvý	10/2024	školský zdravotník
prednáška „ <i>Prevencia príjmu potravy</i> “	druhý	10/2024	školský psychológ
prednáška „ <i>Sexuálny život a jeho riziká</i> “	druhý	12/2024	školský zdravotník
prednáška „ <i>Zdravý úsmev</i> “	prvý	2/2025	školský zdravotník
prednáška „ <i>Prevencia rakoviny</i> “	končiace triedy	02/2025	lektor RÚVZ
workshop „ <i>Buď hrdina – Mladý záchranár</i> “	výber tried 1.-3.r.	05/2025	školský zdravotník

Oblasť 8: Prevencia v oblasti duševného zdravia			
Názov aktivity/Cieľ	Ročník/ Trieda	Termín realizácie	Zodpovedná osoba
prednáška „ <i>Prevencia duševného zdravia</i> “	tretí	10/2024	školský psychológ, lektor RÚVZ
prednáška „ <i>Ako si udržať mozog fit</i> “	piaty	9/2024	lektor RÚVZ

dotazníkové prieskumy:

- dotazník na sociálnu klímu (10-11/2024) – prvý ročník
- dotazníkový prieskum duševného zdravia adolescentov (10/2024) – celá škola
- dotazníkový prieskum šikanovania (1/2025) – druhý ročník
- dotazníkový prieskum užívania omamných a psychotropných látok (5/2025) – celá škola

Zodpovední aktéri prevencie v SOŠ obchodu a služieb

Na úspešné dosiahnutie cieľov naplánovaných preventívnych aktivít je nevyhnutná vzájomná spolupráca a dôvera všetkých nás, aktérov vstupujúcich do prostredia školy a pôsobiacich na žiaka.

Každý pedagogický či odborný zamestnanec našej školy má kľúčové postavenie pri realizácii prevencie a uplatňovaní pozitívnej sociálnej klímy v škole a triede. Jeho vklad spočíva predovšetkým v ústretovom vzťahu k žiakom, v zdokonaľovaní a následnom uplatňovaní pedagogického majstrovstva pri ich vzdelávaní a v optimálnej komunikácii s rodičmi.

Naši odborní zamestnanci spolupracujú s pedagogickými zamestnancami školy, zabezpečujú im metodickú podporu a poradenstvo pri práci s deťmi/žiakom, realizujú odborné činnosti smerom k deťom/žiakom a ich zákonným zástupcom a vytvárajú podmienky spolupráce medzi školou, zariadeniami poradenstva a prevencie a subjektmi z iných rezortov pôsobiacimi v prostredí školy.

Sme radi, že aj zákonní zástupcovia žiakov školy prijímajú svoj diel zodpovednosti za výchovu a vzdelávanie dieťaťa, pričom spoločne vychádzame z očakávania, že cieľ zákonných zamestnancov a cieľ školy je rovnaký – vytvoriť optimálne možnosti pre rozvoj našich detí a žiakov.

Preventívne aktivity budú realizované v spolupráci s:

CPP ... ako podporná úroveň tretieho stupňa v súlade s § 131 školského zákona

RÚVZ na základe dohody o spolupráci

KR PZ ... na základe dohody o spolupráci

Použité zdroje:

Legislatíva a iné dokumenty súvisiace s realizáciou prevencie v prostredí školy:

§ 130, ods. 1 Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (ďalej len „školský zákon“): V systéme poradenstva a prevencie sa vykonáva odborná činnosť, ktorou je poradenská činnosť,

psychologická činnosť, pedagogická činnosť, špeciálno-pedagogická činnosť, logopedická činnosť, liečebno-pedagogická činnosť, sociálno-pedagogická a sociálna činnosť zameraná na optimalizáciu osobnostného, intelektuálneho, psychického, sociálneho a kariérového vývinu detí od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie.

§ 130, ods. 3 školského zákona: Systém poradenstva a prevencie tvoria zariadenia poradenstva a prevencie a v školách pedagogickí zamestnanci, školský podporný tím alebo odborní zamestnanci školy.

§ 131, ods. 1 školského zákona: Odborná činnosť podľa § 130 ods. 1 sa uskutočňuje v súlade s výkonovými a obsahovými štandardmi výchovného poradenstva prostredníctvom podporných úrovní prvého až piateho stupňa.

§ 131, ods. 2 školského zákona: Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa vykonáva pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec školy a školský podporný tím. Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa zahŕňajú pedagogickú diagnostiku, pedagogickú intervenciu, výchovné poradenstvo, kariérové poradenstvo, sociálne poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, prevenciu.

§ 130, ods. 3 školského zákona: Systém poradenstva a prevencie tvoria zariadenia poradenstva a prevencie a v školách pedagogickí zamestnanci, školský podporný tím alebo odborní zamestnanci školy.

§ 131, ods. 1 školského zákona: Odborná činnosť podľa § 130 ods. 1 sa uskutočňuje v súlade s výkonovými a obsahovými štandardmi výchovného poradenstva prostredníctvom podporných úrovní prvého až piateho stupňa.

§ 131, ods. 2 školského zákona: Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa vykonáva pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec školy a školský podporný tím. Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa zahŕňajú pedagogickú diagnostiku, pedagogickú intervenciu, výchovné poradenstvo, kariérové poradenstvo, sociálne poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, prevenciu.

§ 131, ods. 3 školského zákona: Činnosti podpornej úrovne druhého stupňa vykonáva školský špeciálny pedagóg a odborný zamestnanec školy v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie. Činnosti podpornej úrovne druhého stupňa zahŕňajú orientačnú diagnostiku, prevenciu, poradenstvo, intervenciu, krízovú intervenciu, terapiu, reedukáciu, metodickú podporu a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, odborným zamestnancom a zákonným zástupcom alebo zástupcom zariadenia.

§ 145a, ods. 1 školského zákona: Podporným opatrením je opatrenie poskytované školou alebo školským zariadením potrebné na to, aby sa dieťa alebo žiak mohli plnohodnotne zapájať do výchovy a vzdelávania a rozvíjať svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti.

§ 145a, ods. 2 školského zákona: Podpornými opatreniami sú: ... (t) prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie.

§ 84a, ods. 2 a ods. 3 zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch: Členom školského podporného tímu je školský špeciálny pedagóg a všetci odborní zamestnanci príslušnej školy. Členmi školského podporného tímu môžu byť aj iní pedagogickí zamestnanci. Zloženie školského podporného tímu upraví riaditeľ vo vnútornom predpise po prerokovaní v pedagogickej rade, ak je zriadená.

§ 145a, ods. 2 školského zákona: Podpornými opatreniami sú: ... (t) prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie.

§ 84a, ods. 2 a ods. 3 zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch: Členom školského podporného tímu je školský špeciálny pedagóg a všetci odborní zamestnanci príslušnej školy. Členmi školského podporného tímu môžu byť aj iní pedagogickí zamestnanci. Zloženie školského podporného tímu upraví riaditeľ vo vnútornom predpise po prerokovaní v pedagogickej rade, ak je zriadená.

Obsahové štandardy odborných činností v zariadeniach poradenstva a prevencie a v prostredí škôl zverejnené na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Výkonové štandardy odborných činností zverejnené na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Katalóg podporných opatrení zverejnený na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Prevenia a riešenie šikanovania žiakov

Úvodné ustanovenia

1. Dokument upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a spôsoby riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (**školský zákon**) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“), smernicou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej ako „MŠVVaM SR“) č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach (ďalej ako „Smernica č. 36/2018“), **obsahovými štandardmi odborných činností** v zariadeniach poradenstva a prevencie a v prostredí škôl s dôrazom na odbornú činnosť prevencie rizikového správania, ktoré boli schválené MŠVVaM SR dňa 24. 8. 2023 pod číslom 2023/13787:1 – C1661 s účinnosťou od 1. septembra 2023 a **Katalógom podporných opatrení** so zameraním na podporné opatrenie „prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevenciu rizikového správania“ a podporné opatrenie „krízová intervencia“, ktoré boli schválené MŠVVaM SR pod číslom 2023/13957:1-C1661 s platnosťou od 1. septembra 2023.

2. Jednotlivé oblasti prevencie sociálno-patologických javov uvedené v tomto dokumente v škole zastrešujú členovia školského podporného tímu s ohľadom na stratégie a postupy uvedené v **pokynoch na príslušný školský rok (Sprievodca školským rokom)** zo strany MŠVVaM SR a podľa **Smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach**. Jednotlivé formulácie a odporúčania tejto smernice sú spracované v podobe konkrétnych aktivít a dokumentov školy, ktoré v aplikačnej praxi reálne pomôžu preventívne pôsobiť voči rovesníckemu násiliu a šikanovaniu (vypracovaný **plán preventívnych aktivít** zameraný na problematiku prevencie a riešenia šikanovania a kyberšikanovania).

3. Dokument reflektuje závery spracované v dokumente **Akčný plán riešenia šikanovania v školách a školských zariadeniach pre roky 2022 – 2023**, ktorý bol vypracovaný na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024, oblasť Ľudské práva a občianska spoločnosť zo strany MŠVVaM SR s participáciou spolugestorov a oslovených partnerov.

4. Problematika šikany a kyberšikany z dôvodu nebezpečnosti a dosahu na zdravie a na život detí a žiakov je zo strany školy neustále monitorovaná, vyhodnocovaná, a to nielen ako dôsledok už vzniknutého problému, ale aj ako nástroj na riešenie a elimináciu rizík v budúcnosti a možnosti ich prevencie.

5. Cieľom školy je, aby sa z koncepčného aj aplikačného hľadiska prijímali také opatrenia na predchádzanie šikany a kyberšikany, ktoré prispievajú k zodpovednému a bezpečnému správaniu sa v online prostredí, rozvoju kritického myslenia a zabezpečia elimináciu rizík dôsledkov šikany a kyberšikany z hľadiska ich vplyvu na život a kultúru školy.

Čl. 1

Charakteristika šikanovania a kyberšikanovania

Šikanovanie pochádza z francúzskeho slova chicane, ktoré v preklade v širšom zmysle slova znamená zlomyseľné obťažovanie.

Šikanovaním sa rozumie správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrasovanie iného žiaka alebo úmyselný, spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine

žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť. Toto konanie má charakter cieleného a opakovaného použitia slovného alebo fyzického násillia voči slabšiemu jednotlivcovi alebo skupine.

Kyberšikanovaním (iné názvy: kyberšikana, kybernetická šikana, počítačová šikana, angl. cyberbullying) je druh šikany špecifický tým, že je realizovaný prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, najčastejšie prostredníctvom internetu či mobilného telefónu. Ide o zasielanie obťažujúcich, urážlivých či útočných e-mailov a SMS, vytváranie dehonestujúcich stránok, blogov a vlogov, prípadne zverejňovanie audiovizuálnych záznamov (fotografií, videí) s cieľom poškodenia identity danej osoby.

Čl. 2

Znaky šikanovania a kyberšikanovania

Podstatné znaky sú :

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

V súvislosti s používaním sociálnych médií môže dôjsť k nevhodnému správaniu sa (kyberšikana) medzi žiakmi mimo priameho vyučovania prostredníctvom e-mailov, textových správ a príspevkov na internete.

Čl. 3

Prejavy šikanovania a kyberšikanovania

- a) Priama podoba šikanovania:
 - fyzické útoky (strkanie, udieranie)
 - verbálne útoky (urážlivé prezývky, nadávky, vyhrážky, ohováranie, posmech, ponižovanie, šírenie nepravdivých informácií, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť)
 - odcudzenie alebo ničenie vecí, vydieranie
- b) Nepriama podoba šikanovania :
 - psychologické a emocionálne (prehliadanie a ignorovanie obeť, zámerné vyčleňovanie z kolektívu alebo činnosti nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám)

Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrasovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:

- sociálna alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- agresor vystupuje často anonymne,
- útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- útoky sa šíria prostredníctvom internetu (online priestoru) podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,

- útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

Čl. 4

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania, školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a v súlade s Pracovným poriadkom školy, školským poriadkom a vnútornými smernicami školy.
2. Za povinnosť uvedenú v bode 1 sú zodpovední:
 - pedagogickí zamestnanci, ktorí realizujú vyučovací proces a vykonávajú dozor v priestoroch školy a pri školských akciách (exkurzia, výlet, kultúrne podujatia, športové podujatia, cvičenia na ochranu života a zdravia, lyžiarsky kurz, turistický kurz atď.)
 - pedagogický dozor počas záujmových krúžkov
 - odborní zamestnanci, ktorí vykonávajú svoju odbornú činnosť vychádzajúcu z ich náplne práce
3. Zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, resp. neoznámí túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, ani riaditeľovi školy, sa vystavuje riziku trestného postihu
 - a) neprekazenia trestného činu,
 - b) neoznámenia trestného činu,
 - c) ublíženia na zdraví
4. V oblasti prevencie členovia školského podporného tímu postupujú v zmysle odporúčaných Procesných štandardov pre odborných zamestnancov škôl a školského špeciálneho pedagóga vydaných Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie (rozpracované v čl.9).

Čl. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie a kyberšikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle Zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení ďalších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a) proti občianskemu spolunažívaniu
 - b) proti majetku.
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil 14 rokov svojho veku. Takáto osoba sa zaraďuje do kategórie „mladistvých“.

3. Šikanovanie a kyberšikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch naplňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Ide o trestný čin:
- c) ohovárania
 - d) nebezpečného vyhrážania
 - e) ublíženia na zdraví
 - f) obmedzovania domovej slobody
 - g) nátlaku
 - h) vydierania
 - i) lúpeže
 - j) hrubého nátlaku
 - k) krádeže
 - l) poškodzovania cudzej veci
 - m) neoprávneného užívania cudzej veci.
 - n) sexuálneho zneužívania
 - o) sexuálneho násillia
 - p) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení
 - q) nebezpečného prenasledovania
 - r) nebezpečného elektronického obťažovania
4. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovšil štrnásly rok svojho veku. Uvedení žiaci sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých“.

Čl. 6

Postupy pri výskyte šikanovania a kyberšikanovania

V prípade, že šikanovanie/kyberšikanovanie zistí žiak/žiačka školy, je povinný/povinná okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, v jeho neprítomnosti zastupujúceho triedneho učiteľa.

Zákonní zástupcovia šikanovaného žiaka by nemali oslovovať priamo agresora alebo jeho zákonných zástupcov. Ich povinnosťou je obrátiť sa na školu, pretože za prevenciu a riešenie šikanovania a kyberšikanovania v školskom prostredí zodpovedá škola.

V prípade, že v priestoroch školy a na zmluvných pracoviskách počas vyučovania, organizovania školskej akcie, mimoškolskej činnosti sa zistí prípad šikanovania/kyberšikanovania, je každý pedagogický aj nepedagogický zamestnanec povinný postupovať nasledovne:

1. Pedagogický, odborný alebo nepedagogický zamestnanec, ktorý zistí formu šikanovania/kyberšikanovania, informuje triedneho učiteľa agresora a triedneho učiteľa obeť. Triedny učiteľ obeť je povinný oznámenie o podozrení na šikanovanie/kyberšikanovanie prijať a nahlásiť riaditeľovi školy alebo ním poverenej osobe.
2. Po oznámení udalosti riaditeľ školy alebo ním poverená osoba osloví intervenčný tím/školský podporný tím, ktorý navrhne a zabezpečí odborný postup pri riešení šikanovania/kyberšikanovania.

Úlohou členov intervenčného tímu je:

- zaistiť bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí
- zabezpečiť dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie
- vykonávať opatrenia na zabránenie možnej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania
- preveriť šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi so svedkami alebo inými osobami

- zaistiť, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom
 - zabezpečiť individuálne šetriace rozhovory: rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie/kyberšikanovanie upozornili, rozhovor so svedkami, rozhovor s obeťou, rozhovor s agresorom
 - snažiť sa zistiť skutočnú príčinu narušených vzťahov medzi žiakmi, ktoré vedú k šikane alebo kyberšikane,
 - viesť písomné záznamy zo šetrenia šikanovania/kyberšikanovania s podpismi účastníkov, pričom pri individuálnych rozhovoroch so žiakmi zabezpečiť prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov
 - uchovávať dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie
 - využiť pri šetrení nahlásenej udalosti dotazníkovú metódu (zabezpečuje príslušný odborný zamestnanec)
 - vytvoriť záverečnú správu zo šetrenia udalosti s navrhovanými opatreniami a informovať o záveroch šetrenia udalosti riaditeľa školy
 - so súhlasom vedenia školy v prípade potreby kontaktovať príslušné CPP
3. Po prešetrení a navrhnutí opatrení na riešenie šikanovania/kyberšikanovania riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so školským poriadkom, pracovným poriadkom školy, školským zákonom a s trestným zákonom.
 4. Originál záverečnej správy zo šetrenia sa založí do osobného spisu žiakov, zákonní zástupcovia dostanú od triedneho učiteľa kópiu záznamu s výchovnými opatreniami v písomnej alebo v elektronickej podobe.
 5. V prípade, že dôjde ku kyberšikanovaniu a pri podozrení, že žiaka šikanuje spolužiak alebo kyberšikana prebieha v priestoroch školy a na zmluvných pracoviskách, pedagogickí zamestnanci školy a odborní zamestnanci školy nad rámec postupu uvedeného vyššie uplatnia nasledovné postupy:
 - Žiakovi bezodkladne vysvetlia, že nesmie pokračovať v komunikácii s agresorom, odporúčajú mu obmedziť agresorovi prístup a oznámiť to svojmu triednemu učiteľovi.
 - Zároveň ho vyzvú uložiť si, vytlačiť alebo uschovať si e-maily, SMS alebo správy od agresora alebo webovej stránky, ktoré agresor vytvoril. Všetko slúži ako dôkazový materiál.
 - Pokúsia sa identifikovať, kto je agresorom (pokiaľ napríklad uvádza svoje osobné údaje).
 - Pomôžu žiakovi kontaktovať poskytovateľa serveru, z ktorého agresor šikanuje, so zámerom požiadať ho, aby útočníkovi zamedzil prístup – odporúča sa v takom prípade doložiť nevhodné správanie dôkazovým materiálom, pokiaľ je k dispozícii.

Čl. 7

Opatrenia na riešenie situácie

1. **Opatrenia po riešení výskytu šikanovania/kyberšikanovania pre obeť**
 - odporučiť rodičom obeť podporné opatrenie (dlhodobá intervencia u školského psychológa ohľadom nadobudnutia mechanizmov zvládania a spracovania prípadnej traumy, získania sociálnych zručností eliminujúcich opakovanie šikanovania zo strany toho istého agresora alebo ďalších agresorov), v prípade nefunkčnosti podporného opatrenia vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť CPP
 - informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov, zaistenie bezpečia obeť

- zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľom školy v spolupráci s CPP
- 2. Opatrenia po riešení výskytu šikanovania/kyberšikanovania pre agresorov**
- odporučiť rodičom agresorov podporné opatrenie (dlhodobá intervencia u školského psychológa ohľadom osvojenia mechanizmov na zvládanie emócií, prípadne ich ventiláciu sociálne žiaducim spôsobom na zamedzenie opakovanému šikanovaniu), v prípade nefunkčnosti podporného opatrenia vyhľadať odbornú starostlivosť CPP
 - výchovné opatrenia (školský zákon, školský poriadok - znížiť známku zo správania)
 - preloženie žiaka do inej triedy
- Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:
- odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do výchovného zariadenia
 - oznámenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov
 - oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin
- 3. Opatrenia po riešení výskytu šikanovania/kyberšikanovania pre triedny kolektív**
- podporné opatrenie: dlhodobá intervencia u školského psychológa so zameraním na:
- realizovanie prevencie ako v prostredí, v ktorom sa už objavilo rizikové správanie
 - pomoc agresorovi a obeť sa znovu funkčne začleniť do kolektívu
 - zintenzívnenie monitoringu sociálnej klímy
 - prácu so skupinovú dynamikou (podpora pozitívnych vzťahov v triede, analýza negatívnych vplyvov a pod.).

Čl. 8

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie/kyberšikanovanie žiaka je triedny učiteľ povinný upozorniť zákonných zástupcov žiakov:
 - aby si všímali možné príznaky šikanovania
 - súčasne ponúknuť im pomoc.
 Táto povinnosť platí pre rodinu obeť ako aj agresora.
2. Pri pohovore so zákonnými zástupcami sú učiteľia povinní dbať na taktný prístup a zachovanie mlčanlivosti o informáciách.
3. Za spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zodpovedá a zabezpečuje ju koordinátor prevencie alebo koordinátor ŠPT.
4. Pri podozrení, že šikanovanie/kyberšikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy (alebo ním poverená osoba) povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
5. Riaditeľ školy (alebo ním poverená osoba) je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ak žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.
6. Pri podozrení na šikanovanie/kyberšikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, členovia ŠPT a ďalší pedagogickí zamestnanci s rodinou obeť a s rodinou agresora.
7. Pedagogickí zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obeť, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
8. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnené na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.

9. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Čl. 9

Prevenia šikanovania a kyberšikanovania

1. Prevenia šikanovania/kyberšikanovania sa zabezpečuje najmä formou
 - a) súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém.
 1. osobný a sociálny rozvoj,
 2. mediálna výchova,
 3. multikultúrna výchova,
 4. ochrana života a zdravia,
 5. výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
 6. výchova k občianstvu,
 7. boj proti extrémizmu,
 8. výchova k manželstvu a rodičovstvu
 - b) súťaží, hier, prednášok, diskusií, workshopov organizovaných školou alebo organizovaných inými subjektmi.
2. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti, alebo do pestúnskej starostlivosti, alebo do starostlivosti budúcich osvojitel'ov, alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu, o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností.
3. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.
4. Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania
 - a) všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov,
 - b) zamestnancov školy,
 - c) osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - d) zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
5. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania a kyberšikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie najmä:
 - a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
 - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
 - c) určuje v školskom poriadku pravidlá správania sa vrátane sankcií za ich porušenie,
 - d) taktiež určuje pravidlá používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy,
 - e) rozpracúva podrobnosť prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy,
 - f) zabezpečuje v súlade s pracovným poriadkom školy zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania, najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo, alebo by k nemu mohlo dochádzať,
 - g) oboznamuje pedagogických a odborných zamestnancov so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,
 - h) informuje o postupe pri zistení šikanovania/kyberšikanovania:
 1. pedagogických a odborných zamestnancov,
 2. žiakov,

3. zákonných zástupcov žiaka,
 4. osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 5. zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
- i) zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií, ktoré sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú,
 - j) určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť zamestnancov školy oznamovať podozrenie zo šikanovania,
 - k) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov,
 - l) spolupracuje s odbornými zamestnancami príslušného CPP a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
 - m) zapája do prevencie šikanovania/kyberšikanovania žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

Čl. 10

Záverečné ustanovenie

1. Školský koordinátor prevencie, ktorý vykonáva špecializované činnosti v oblasti koordinácie primárnej prevencie drogových závislostí a ďalších sociálno-patologických javov, zapracuje tieto princípy do svojho plánu práce.
2. Každý pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec zodpovedá za dodržiavanie pravidiel a princípov vyplývajúcich z tohto dokumentu. Nedodržanie povinností, zásad a pravidiel uvedených v tejto smernici bude považované za porušenie pracovnej disciplíny s možnosťou vyvodenia pracovnoprávných dôsledkov.
3. S obsahom tohto dokumentu triedni učitelia oboznámia žiakov a zákonných zástupcov žiakov.

Čl. 11

Účinnosť

Dodatok je platný v plnom rozsahu od 1. februára 2025 schválením riaditeľkou školy po prerokovaní v pedagogickej rade a Rade školy pri Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Ul. P. Jilemnického 24, Trenčín.